

datum: 12 maart 2024

Oproep: interbestuurlijk samenwerken in de referentieregio

Labo Regiovorming gaat op zoek naar 5 (sub)regio's die het potentieel van regiovorming als samenwerkings-en overlegplatform voor interbestuurlijk samenwerken in de praktijk willen ontwikkelen en testen.

We zoeken (sub)regio's die aan de hand van een vooraf bepaald thema op zoek gaan naar oplossingen. Daarbij tonen zij niet enkel de meerwaarde van regiovorming aan, maar ook, en vooral, het potentieel van interbestuurlijk samenwerken in de regio.

De oproep vertrekt vanuit een thema dat besproken is met het betrokken Vlaams departement of agentschap. Zij zijn alvast geïnteresseerd om actief samen te werken, met de (sub)regio's en onderling.

1. Wat verwachten we van de geselecteerde (sub)regio?

De (sub)regio gaat op zoek naar regionale oplossingen voor de vooropgezette interbestuurlijke uitdaging. Om dit inhoudelijk te doen, krijgen zij een financiële ondersteuning van Labo Regiovorming van maximum 20.000 euro. Deze middelen worden ingezet voor interne en/of externe ondersteuning, en kunnen gaan naar inhoudelijke begeleiding maar ook naar juridische ondersteuning en/of consulting en/of naar andere ondersteuning die de inhoudelijke vooruitgang van het proces faciliteert.

De (sub)regio werkt een manier van interbestuurlijk samenwerken uit. Voor dit aspect kan de (sub)regio rekenen op procesbegeleiding van Labo Regiovorming. Deze procesbegeleiding start met een zelfevaluatie van de regio. Labo Regiovorming ondersteunt in de uitwerking, maar is tevens op zoek naar lessen rond bestuurlijke samenwerking die ruimer gaan. De geselecteerde (sub)regio is met andere woorden bereid om zowel op niveau van de eigen (sub)regio te denken, alsook mee te denken voor andere regio's. De regio neemt actief deel aan een lerend netwerk.

2. Praktische informatie

De indiener is een referentieregio of een subregio. De (sub)regio geeft aan wie de penhouder van dit project is. Dat kan een van de lokale besturen of een intergemeentelijk samenwerkingsverband zijn. Het akkoord van de (sub)regio is steeds noodzakelijk. Dat kan via een uittreksel van het verslag van een burgemeestersoverleg of via een ondertekend engagement van de betrokken lokale besturen.

Indienen kan uiterlijk op 26 mei via dit formulier.

Op 5 juni is de selectieronde voorzien. Houd deze dag alvast vrij.

Het project start op 1 juli 2024 en eindigt op 30 september 2025. Dan is zowel een inhoudelijk als financieel verslag klaar en zijn de te ontwikkelen producten opgeleverd.

Vragen? Contacteer Labo Regiovorming via regiovorming@vvsg.be.

3. Op welke interbestuurlijke opgaves kan je intekenen?

3.1. Het bindend sociaal objectief (BSO) op regionaal niveau – Agentschap in Wonen

Uitdaging

Het bindend sociaal objectief (BSO) legt aan alle Vlaamse gemeenten doelstellingen op om bijkomende sociale huurwoningen te realiseren in de periode 2009-2025. De ambitie van dit instrument was om het sociaal woonaanbod versneld uit te breiden en geografisch te spreiden. Om te anticiperen op het einde van het huidige BSO, alsook om een antwoord te bieden op de lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, wil het Agentschap een nieuwe doelstelling uitwerken voor de aangroei van sociaal woonaanbod.

Zonder het lokale niveau haalt de Vlaamse overheid haar doelstellingen op vlak van wonen niet. Lokale besturen hebben de regierol voor het woonbeleid op hun grondgebied en voeren de Vlaamse doelstellingen op lokaal niveau uit. De woonmaatschappijen zijn de bevoorrechte partners om een voldoende sociaal woonaanbod te voorzien. Vlaanderen legt veel verantwoordelijkheden lokaal, maar kan tegelijk de interbestuurlijke samenwerking rond (sociaal) wonen nog versterken. Het agentschap Wonen in Vlaanderen ziet boeiende kansen om deze uitdagingen mee aan te pakken, in samenspel met andere Vlaamse partners.

Projectoproep Labo Regiovorming

Het ontwikkelen van een nieuwe, interbestuurlijke aanpak voor de aangroei van sociaal woonaanbod met een betere wisselwerking tussen de verschillende partners (Vlaamse overheid, woonmaatschappijen en lokale besturen) is het opzet.

Daarbij wordt de langetermijndoelstelling van Vlaanderen regionaal doorvertaald. Pragmatisch vertrekken we in deze oefening van het huidige BSO dat per gemeente is vastgesteld. Bedoeling is om op regionaal niveau en in samenwerking met de betrokken woonmaatschappij(en) afspraken te maken over de realisatie ervan binnen een vooropgesteld tijdspad.

De (sub)regio focust zich daarbij zowel op de inhoud van deze afspraken als op het proces dat wordt gelopen om deze afspraken te maken en op te volgen. Daarbij wordt inspiratie en input geboden voor de uitwerking van een nieuwe Vlaamse doelstelling voor de aangroei van een sociaal woonaanbod (werkwijze, parameters, monitoring en handhaving).

Het Agentschap Wonen in Vlaanderen biedt een aanspreekpunt aan dat zowel deelneemt aan het regio-overleg, gesprekspartner en klankbord is voor het project en

promotor is vanuit Vlaamse doelstellingen, met ook data-aanreiking en kennisdeling als oogmerk.

Het agentschap zal de ervaringen van de laboprojecten meenemen bij de vormgeving van een vervolg op het huidige BSO.

3.2. De realisatie van de bouwshift: structurele interbestuurlijke samenwerking op regioniveau - Departement Omgeving

Uitdaging

In het kader van het proces van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) is het idee ontstaan om te gaan naar een structurele interbestuurlijke samenwerking op regioniveau voor de realisatie van de omgevingsdoelstellingen. In het beleidsplanningssysteem zonder uitgesproken hiërarchie en taakverdeling is een sterk samenspel tussen de drie bestuursniveaus een noodzaak. De bouwshift is een prioritaire gedeelde opgave om als besturen samen, benaderd vanuit een bovenlokale bril, aan te pakken. Dit gaat in essentie over het afstemmen van vraag en aanbod van ruimtebehoevende sectoren, in wisselwerking met de beleidsplanning, en het maken van afspraken in functie van een gezamenlijke aanpak van een kwalitatieve bouwshift. Een samenhangende benadering van ruimte (ruimtenoden voor wonen, werken en voorzieningen) en mobiliteit ligt hierbij voor de hand

Een nieuw te ontwikkelen instrument "regiodeal" kan hierbij worden ingezet. Een regiodeal is een beleidsovereenkomst tussen verschillende bestuursniveaus, waarin, op basis van onderhandelingen op regioniveau, gebiedsspecifieke verbintenissen worden aangegaan over ruimtelijke keuzes en samenwerking, met het oog op het aanpakken van ruimtelijke opgaven en dit ter uitvoering van de strategische doelstellingen uit de toepasselijke ruimtelijke beleidsplannen en de operationele keuzes verankerd in de beleidskaders.

Een regiodeal is doelgebonden, realisatiegericht en gaat steeds uit van co-financiering. Essentieel is dat het Vlaams Gewest met andere bestuursniveaus onderhandelt over welke instrumenten zullen worden ingezet om specifieke ruimtelijke opgaven binnen een bepaalde regio aan te pakken, en wie daarin welke verbintenissen opneemt en financiert.

Projectoproep Labo Regiovorming

In deze projectoproep is het de bedoeling te exploreren hoe een omgevingsregiowerking uitgebouwd kan worden, op schaal van de referentieregio en in wisselwerking met de andere regionale fora zoals de vervoerregio. Het is de bedoeling te zoeken naar samenwerking en afstemming rond de beleids- en werkprioriteiten voor en in de regio vanuit opgaven gerelateerd aan de strategische visie het BRV en de bouwshift. Dit kan gaan over het werken aan een uitvoeringsgerichte strategie op het terugdringen van bijkomend ruimtebeslag, ontharding en creëren van ruimte voor groen en water, het zoeken naar optimale verdichtingspotenties, bij voorkeur in relatie tot schrappen van

aanbod, het herverdelen van werklocaties, sport- en recreatievoorzieningen, ... Het voorbereiden van een regiodeal wordt daarbij als punt aan de horizon gezien. Geleerde lessen daarrond zal het departement Omgeving meenemen bij de verdere vormgeving van dit instrument en de trajecten er naartoe.

Het departement Omgeving biedt een aanspreekpunt voor het regio-overleg, dat gesprekspartner en klankbord is voor het project en aanjager is vanuit de Vlaamse doelstellingen, met ook data-aanreiking en kennisdeling als oogmerk.. Afhankelijk van het thema zal de opvolging meer overkoepelend over projecten heen dan wel actiever aan de regiotafel zelf gebeuren. Het departement volgt zo ook de regionale projecten op die op de thema's van het Agentschap Wonen in Vlaanderen en het Agentschap Innoveren & Ondernemen ingediend worden, om van daaruit de leerpotenties voor een regionale aanpak van de strategische visie van BRV en de bouwshift te exploreren en ondersteunen.

3.3. Een bovenlokaal aanbodbeheer voor bedrijventerreinen – VLAIO

Uitdaging

Vandaag is de uitdaging om over voldoende vestigingsmogelijkheden op bedrijventerreinen te beschikken niet zozeer meer een kwestie van bijkomende bestemmingen maar van een beter aanbodbeheer en een actiever beleid ten aanzien van het verwacht en potentieel aanbod. Wie daarbij betrokken moet worden en wat er daarbij komt kijken, is het onderwerp van dit proefproject.

Projectoproep Labo Regiovorming

In deze projectoproep is het de bedoeling een regionaal overzicht te ontwikkelen op het totale diverse aanbod aan bedrijventerreinen, de eventuele schaarste eraan, het beter benutten ervan, en de discussie over de remediëringsmaatregelen voor knelpunten terreinen. Daarnaast is het cruciaal om een manier te ontwikkelen om het beschikbare aanbod af te stemmen op de vraag naar ruimte op bedrijventerreinen. Een manier vinden om de regionale visie via concrete acties met de verschillende partners te realiseren, is een andere doelstelling. Verschillende vraagstukken kunnen daarbij in beeld komen: identificeren en samenbrengen van partners, monitoring van het aanbod, oplijsting van juridische, beleidsmatige en (milieu)technische complexiteiten op knelpunten terreinen, etc.). Ter info, VLAIO voorziet op heden in een kosteloze ondersteuning voor de opmaak van een bovenlokaal uitgifteplan voor een cluster aan lokale besturen. Hierin krijgen lokale besturen zicht op welke sectoren en vestigingsmilieus (e.g. KMO, niet-verweefbaar, detailhandel etc.) ze wensen op hun bedrijventerreinen. Deze dienstverlening kan zowel tijdens als na dit traject omtrent bovenlokaal aanbodbeheer lopen.